

føjer, at den godt maa ophæves ved kongelig Resolution forinden, hvis man skulde finde det rigtigt, og da den højtærede Minister i Gaar udtalte, at han godt kunde gaa ind paa en saadan Ændring, hvis Landstinget ønskede den, antager jeg ikke, at det kan forsinke Lovforslaget nævneværdigt, og jeg tænker heller ikke, at det er nødvendigt at henvise Sagen til Udvalg af den Grund. Til disse Bemærkninger kan jeg indskrænke mig.

Godskesen: Som den ærede foregaaende Taler nævnede, er det Meningen med Lovforslaget at forlænge Moratoriet paa ubestemt Tid, indtil Loven ophæves ved kongelig Resolution. Der kan maaske rejses det formelle Spørgsmaal, om det er rigtigt, at Lovgivningsmagten saaledes overlader den udøvende Magt at tage Bestemmelse om Ophævelsen af en Lov; men under særligt Hensyn til, at der er Forfælde i den Retning, skal jeg ikke opholde mig ved denne formelle Side af Sagen. Men bagved dette Punkt ligger et andet, nemlig at Loven nu foreslaas forlænget paa en ubestemt Tid, som maa forudsættes at blive af ikke ganske kort Varighed. Hvis nu Loven i enhver Henseende var en fortræffelig Lov og man var vis paa, at den, saa længe den kom til at gælde, vilde virke udmærket, vilde der naturligvis ingen Betæneligheder være. Men ærede Medlemmer vil jo vide, at der er noget delte Meninger om denne Lov. Allerede da Moratorieloven første Gang var til Behandling her i Tinget, fremkom der adskillige Indvendinger, og efter at Loven er traadt i Kraft, er der jo fra mange Sider gjort gældende, at den har vist sig at have ikke ubetydelige Mangler. Disse Indvendinger gælder dog ikke det indenlandske Moratorium af den gode Grund, at det næsten ingen Anvendelse har faaet, saaledes som det ogsaa var Forudsætningen, da vi behandlede Sagen her i Tinget. Hvad derimod det udenlandske Moratorium angaar, er der fremkommet forskellige Indvendinger. Man gør fra sagkyndig Side gældende, at det er urigtigt at blive ved at opretholde Moratoriet ogsaa i Forhold til Lande, som ikke selv har noget Moratorium. Man gør fremdeles gældende, at det er urigtigt, at en Kreditor ikke blot skal være udelukket fra at inddrive sin Fordring, men at han end ikke kan søge Dom for Fordringen, saaledes at han vil være henvist til, naar Moratorieloven en Gang falder bort, at paabegynde en maaske langvarig Proces

for at faa sin Fordring anerkendt. Endelig gør man gældende, at det er urigtigt og har vist sig at være uheldigt, at Moratoriet gælder ikke blot for Gæld, der er forfaldet, efter at Krigssituationen er indtraadt, men ogsaa for Gæld, som var forfaldet maaske endda noget tidligere, men som blot endnu ikke var blevet inddrevet, da Krigssituationen indtraadte. I saadanne Tilfælde er Forholdet jo nemlig dette, at det, at Gælden ikke er blevet betalt, skyldes slet ikke Krigen, men Debtors deraf uafhængige Mangel paa Villie og Evne til at opfylde sine Forpligtelser. Naar den Situation er indtraadt, at Kreditor ikke kan faa sine Penge paa Grund af Debtors Forhold, som ikke kan undskyldes, saa er der noget urimeligt i, at Debtors Stilling skal blive saa overmaade væsentlig forbedret ved, at der pludselig indtræder en Krigssituation, noget, som ingen af Parterne har kunnet forudse.

Disse forskellige Indvendinger, som saaledes er gjorte gældende, vil naturligvis have mindre at sige, naar Loven kun skulde gælde i kort Tid, og det var derfor efter min Mening heller ikke saa vigtigt at fremføre dem overfor det oprindelige Lovforslag, idet den oprindelige Lov jo kun skulde gælde for bestemt begrænset, kort Tid og senere er blevet forlænget paa bestemt kort Tid. Men naar det nu skal være saaledes, at Loven skal gælde for længere ubestemt Tid, forekommer det mig, at Betænelighederne kunde faa større Vægt, og at der i alt Fald var god Grund til at overveje disse Betæneligheder nærmere. Om man saa vil finde dem afgørende, eller der er Modgrunde, der er endnu stærkere, er noget, som vil vise sig, naar man faar Lejlighed til at overveje Sagen. Jeg for mit Vedkommende kunde meget have ønsket, at den højtærede Konseilspræsident og Justitsminister havde forelagt dette Lovforslag en hel Del tidligere, hvorved der kunde være blevet Lejlighed til en saadan Overvejelse. Da det nu ikke er sket, vilde jeg være tilbøjelig til at slutte mig til den ærede foregaaende Taler ved nemlig at henstille, at man nu indskrænkede sig til at forlænge Moratorieloven paa en bestemt kortere Tid og saa benyttede den Tid til at overveje, hvad der videre skulde ske. Jeg vilde da henstille, at Justitsministeren saa snart som muligt fremsatte et Lovforslag om, hvorledes Sagen derefter skulde ordnes, saaledes at der blev Tid til at tage de fremsatte Indvendinger under Overvejelse, Tid til at overveje, hvor-